

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 1. februar har udvalget efter ønske fra Katrine Robsøe (RV) stillet mig følgende spørgsmål:

Alm. del spørgsmål 192

Hvad skønnes effekten på velstand, provenu og beskæftigelse (hhv. i 2030, 2032 og varigt) at blive, hvis begrænsningen af pladser på to-årige kandidatuddannelser i universitetsreformen fra 2023 ændres fra 30 pct. af pladserne til hhv. 20 pct, 10 pct eller helt annulleres? Svaret bedes redegøre for den forudsatte afledte adfærd i forhold til optag på 75 ects-uddannelser og erhvervskandidatuddannelser og provenueffekten heraf.

Svar

Med *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)* er forligspartierne enige om, at der fremover skal udbydes nye typer af kandidatuddannelser på 75 ECTS, nye og fleksible erhvervskandidatuddannelser samt erhvervsrettede kandidatuddannelser med virksomhedsforløb. Det er en fælles ambition, at 10 pct. af de kandidatstuderende skal optages på kandidatuddannelser på 75 ECTS, mens 20 pct. skal optages på nye fleksible erhvervskandidatuddannelser eller erhvervsrettede kandidatuddannelser med virksomhedsforløb. De nye typer af kandidatuddannelser indføres gradvist, så der optages hhv. 20 pct. af de kandidatstuderende på uddannelserne i 2028, 25 pct. i 2030 og 30 pct. i 2032.

I de fremlagte scenarier, hvor det i stedet for 30 pct. er 20, 10 og 0 pct. af studiepladserne, der fremover er på de nye kandidatuddannelsestyper, er der beregningsmæssigt taget udgangspunkt i, at alle pladserne oprettes på kandidatuddannelser på 75 ECTS. Det skyldes, at brugen af erhvervskandidatordningen afhænger af, at studerende kan indgå forpligtende ansættelsesaftaler med virksomheder, hvilket der ikke *på forhånd* kan stilles en garanti for. Med udgangspunkt i de gældende regneprincipper kan der således ikke *på forhånd* indregnes økonomiske virkninger på den offentlige saldo og den strukturelle beskæftigelse ved en udvidelse af erhvervskandidatordningen eller ved måltal for flere erhvervskandidater, da det ikke er muligt på forhånd at skønne over aktivitetsomfanget. Dette svarer beregningsmæssigt til samme tilgang, der blev lagt til grund ifm. etableringen og senere udvidelsen af erhvervskandidatordningen i 2017 og 2018. Der henvises i

21. marts 2024

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
461130

øvrigt til besvarelsen af UFU alm. del spm. 27 (folketingsår 2023-24).

I beregningerne er det herudover lagt til grund, at studiepladserne på de nye kandidatuddannelsesstyper indføres gradvist fra 2028 til 2032, ligesom omlægningen af kandidatuddannelser indføres gradvist i *Aftale om rammerne for Reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*. Dette er mhp. at illustrere, hvordan en lignende indfasning af lavere andele af studiepladser på kandidatuddannelser på 75 ECTS kunne se ud. Det skal bemærkes, at den valgte indfasningsprofil har betydning for provenu- og beskæftigelsesvirkningerne i 2029-2032. En anden forudsat indfasningsprofil vil således medføre andre provenu- og beskæftigelsesvirkninger i de pågældende år. Den varige virkning antages at kunne afspejles ved virkningen i 2075, hvor omlægningen er fuldt indfaset.

Derudover skal det bemærkes, at der i beregningerne ikke er ændret på forudsætningerne for de øvrige reformelementer i aftalen, som påvirker provenu, strukturel beskæftigelse og velstand, herunder bl.a. reduktion i tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser, tidligere færdiggørelse af kandidatuddannelserne, øget tilgang af internationale studerende og udmøntning af ramme til bedre kvalitet i uddannelse afsat med *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi fra 2022*.

Generelt vil en mindre begrænsning i andelen af kandidatuddannelser på 120 ETS medføre et lavere provenu, *jf. tabel 1*. Provenuvirkningerne af de øvrige reformelementer (som kan henføres til effekterne af hhv. 8 pct. dimensionering af tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser, tidligere færdiggørelse på kandidatuddannelserne og udmøntning af ramme til bedre kvalitet i uddannelse afsat med *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi fra 2022*) er uændrede i de tre scenarier. Det skal bemærkes, at tabellen udelukkende viser provenuvirkningerne.

Tabel 1

Provenuvirkninger af at ændre det aftalte optag på nye kandidatuddannelser fra 30 pct. til hhv. 20, 10 og 0 pct., mia. kr. (2024-pl)

Provenuvirkning ved lavere optag på nye kandidatuddannelser	Provenu (mia. kr., 2024-pl)			
	2030	2032	2034	2075
1. 20 pct. (10% i 2028, 15% i 2030, 20% i 2032)	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
2. 10 pct. (0% i 2028, 5% i 2030, 10% i 2032)	-0,9	-0,8	-0,8	-0,9
3. 0 pct. (0% i 2028, 0% i 2030, 0% i 2032)	-0,9	-1,1	-1,2	-1,3
Provenuvirkning af øvrige reformelementer	-	-	-	-

Anm.: Afrundet til nærmeste 0,1 mia. kr.

Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at alle studiepladser på de nye uddannelser udgøres af kandidatuddannelser på 75 ECTS, samt at indfasningen sker gradvist fra 2028 til 2032.

Øvrige reformelementer er fastholdt ift. *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)* og omfatter 8 pct. justering af tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser, tidligere færdiggørelse på kandidatuddannelserne og udmøntning af ramme til bedre kvalitet i uddannelse afsat med *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi fra 2022*. I tabellen fremgår udelukkende provenuvirkningen af øvrige reformelementer og ikke omfanget af geninvesteringer i universitetsområdet, hvorfor tabellen ikke afspejler virkningen på den offentlige saldo.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Sammenlignet med et scenarie, hvor 30 pct. af kandidatuddannelsespladserne udgøres af de nye kandidatuddannelsesveje, så vil en lavere andel nye kandidatuddannelsespladser – isoleret set - medføre en lavere strukturel beskæftigelse, *jf. tabel 2*.

Det skal dog bemærkes, at når færre kandidatuddannelsespladser udgøres af de nye typer af kandidatuddannelser, så stiger virkningen af de øvrige reformelementer på den strukturelle beskæftigelse. Det skyldes, at to forhold påvirkes, når procentsatsen justeres:

- a) *Livslang læring for dimittender på nye kandidatuddannelser*: Når færre dimitterer fra de nye kandidatuddannelsesveje, og derigennem får adgang til de nye efteruddannelsesmuligheder, reduceres den negative virkning på den strukturelle beskæftigelse, når dimittenderne senere i livet vender tilbage til livslang læring med deraf afledt lavere beskæftigelse.
- b) *Internationale studerende*: Når en større del af det samlede kandidatuddannelseslandskab udgøres af kandidatuddannelser på 120 ECTS, vil internationale studerende bidrage med en større strukturel beskæftigelse ifm. deres beskæftigelse under studiet, som følge af at flere vil læse på uddannelser af en længere varighed.

Dog ses samme virkning ikke for antallet af ledige, hvilket skyldes, at antallet af ledige kun påvirkes af reduktionen i tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser samt de nye kandidatuddannelsesveje.

Tabel 2

Beskæftigelsesvirkninger af at ændre det aftalte optag på nye kandidatuddannelser fra 30 pct. til hhv. 20, 10 og 0 pct., fuldtidspersoner og helårspersoner

Virkning ved lavere optag på nye kandidatuddannelser	Strukturel beskæftigelse (fuldtidspersoner)				Øget antal ledige (helårspersoner)			
	2030	2032	2034	2075	2030	2032	2034	2075
1. 20 pct. (10% i 2028, 15% i 2030, 20% i 2032)	-1.050	-1.000	-1.000	-1.050	-50	-50	-50	-50
2. 10 pct. (0% i 2028, 5% i 2030, 10% i 2032)	-2.100	-2.050	-2.000	-2.100	-100	-100	-100	-100
3. 0 pct. (0% i 2028, 0% i 2030, 0% i 2032)	-2.100	-2.550	-3.000	-3.100	-100	-100	-150	-150
Virkning af øvrige reformelementer	2030	2032	2034	2075	2030	2032	2034	2075
1. 20 pct. (10% i 2028, 15% i 2030, 20% i 2032)	0	50	50	100	0	0	0	0
2. 10 pct. (0% i 2028, 5% i 2030, 10% i 2032)	50	50	50	200	0	0	0	0
3. 0 pct. (0% i 2028, 0% i 2030, 0% i 2032)	50	100	100	300	0	0	0	0

Anm.: Afrundet til nærmeste 50 personer.

Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at alle studiepladser på de nye kandidatuddannelser udgøres af kandidatuddannelser på 75 ECTS, samt at udviklingen sker gradvist fra 2028 til 2032.

Øvrige reformelementer er fastholdt ift. *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, f.eks. reduktion i tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser, tidligere færdiggørelse på kandidatuddannelserne, flere internationale studerende og bedre mulighed for livslang læring.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Når færre uddannelsespladser udgøres af de nye typer af kandidatuddannelser sammenlignet med det forudsatte i *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, vil det på kort sigt medføre en lavere velstandsvirkning, jf. *tabel 3*. Dette skal ses i lyset af, at når færre kandidatstuderende skal gå på de nye typer af kandidatuddannelser, så medfører det en lavere strukturel beskæftigelse som følge af, at en større andel af kandidatdimittenderne læser en kandidatuddannelse på 120 ECTS og dermed træder senere ud på arbejdsmarkedet. Denne effekt vil materialisere sig umiddelbart efter implementeringen af det nye kandidatlandskab.

Derimod vil velstandsvirkninger af ændringer i produktiviteten først materialisere sig gradvist, herunder i takt med, at flere årgange dimitterer fra kandidatuddannelserne på 75 ECTS og træder ud på arbejdsmarkedet, jf. *faktaarket Velstandsvirkninger af Forberedt på fremtiden I*. På længere sigt er det derfor ikke muligt at vurdere den samlede velstandsvirkning, da det ikke er muligt at vurdere de langsigtede produktivitetsvirkninger af kandidatuddannelserne på 75 ECTS, jf. *faktaarket Provenu- og beskæftigelsesvirkninger af Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark*.

Tabel 3

Velstandsvirkninger målt ved strukturel BNP af at ændre det aftalte optag på nye kandidatuddannelser fra 30 pct. til hhv. 20, 10 og 0 pct., mia. kr. (2024-pl)

Velstandsvirkning ved lavere optag på nye kandidatuddannelser ¹	Strukturelt BNP (mia. kr., 2024-pl)			
	2030	2032	2034	2075
1. 20 pct. (10% i 2028, 15% i 2030, 20% i 2032)	-1,2	-1,2	-1,1	'2
2. 10 pct. (0% i 2028, 5% i 2030, 10% i 2032)	-2,4	-2,3	-2,3	'2
3. 0 pct. (0% i 2028, 0% i 2030, 0% i 2032)	-2,4	-2,9	-3,4	'2
Velstandsvirkning af øvrige reformelementer	2030	2032	2034	2075
1. 20 pct. (10% i 2028, 15% i 2030, 20% i 2032)	0,0	0,0	0,0	0,0
2. 10 pct. (0% i 2028, 5% i 2030, 10% i 2032)	0,0	0,0	0,0	0,0
3. 0 pct. (0% i 2028, 0% i 2030, 0% i 2032)	0,0	0,1	0,1	0,1

Anm.: Afrundet til nærmeste 0,1 mia. kr.

¹⁾ angiver, at det ikke er muligt at skønne over effekten.

¹⁾ Inkluderer virkninger af tiltag vedr. efter- og videreuddannelse.

Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at alle studiepladser på de nye uddannelser er på kandidatuddannelser på 75 ECTS, samt at indfasningen sker gradvist fra 2028 til 2032. Øvrige reformelementer er fastholdt ift. *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, f.eks. reduktion i tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser, tidligere færdiggørelse på kandidatuddannelserne, flere internationale studerende og bedre mulighed for livslang læring.

Kilde: *Finansministeriet.*

Med venlig hilsen

Christina Egelund